

Nr 184.

Av herr **Sjöblom**, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående reglering av importen utav brödspannmål och mjöl.

Det stöd, statsmakterna lämnat för främjande av landets jordbruk, och den vilja, näringens utövare ådagalagt att stegra jordens avkastning, ha gått ut på att, i fråga om livsmedel, göra vårt land så mycket som möjligt oberoende av utlandet. Det måste även medgivas, att de vidtagna åtgärderna medfört synnerligen goda resultat.

Många hålla emellertid före, att det läge Sverige har omöjliggör ett uppehållande av odlingen, särskilt av brödsäd, ifall detta skall ske i fri konkurrens med andra, mera gynnsamt belägna, länder. Därför framkommer även gång efter annan förslag om att genom tullar bereda den inhemska spannmålsodlingen det skydd, den anses behöva emot den utländska marknaden. Det måste även medgivas att läget för närvarande är synnerligen prekärt för spannmålsodlarna i vårt land. Detta förhållande torde väl emellertid få anses för tillfälligt, beroende på världskrigets efterverkningar, men kan givetvis komma att räcka ännu ett eller annat år framåt i tiden.

Under normala förhållanden äro ju marknaden och prisbildningen, ehuru även då influerade av konstlad påverkan, ett någorlunda tillförlitligt uttryck för tillgång och efterfrågan, men nu, då en mycket stor del av världen helt eller delvis förlorat sin köpkraft, söker sig överskottet av brödsäd väg till länder, vilka ännu hava förmåga att betala, och säljes där till priser, liggande många gånger långt under exportländernas egna produktionskostna-

der. Härigenom uppstår en konkurrens med vår egen brödsädesproduktion, vilken omöjliggör en någorlunda tillförlitlig beräkning av det behövliga skyddets storlek. Så fort de olika länderna återvunnit sin ekonomiska jämvikt, inträda naturligtvis andra förhållanden i detta avseende.

En skyddstulls effektivitet är emellertid även beroende av det sätt, på vilket den inhemska marknaden är organiserad. Det kan på goda grunder påstås, att den egentliga köpkraften av inhemsk och importerad brödsäd, enkanterligen vete, allt mer och mer samlats i storkvarnarnas händer, vilkas inköpspolitik följaktligen normerar prisläget. Storleken av det kapital, dessa kvarnar representera, och de moderna handelstekniska former, som numera tillämpas, utesluta så gott som all konkurrens. Under sådana förhållanden föreligger faran, att ett riksdagens beslut om skydd för landets spannmålsodling till sina verkningar blir helt eller till största delen beroende av kvarnarnas inköpspolitik. Man kan därför befara, att det för jordbruket ämnade skyddet icke alls kommer detta till godo men väl att utnyttjas till mellanhändernas favör och sålunda på ett fullkomligt oberättigat sätt på konsumtionen.

Nationalekonomiskt sett måste även den oproportionerligt stora importen av spannmål, om den ock sker till dumpingpris, väcka allvarliga bekymmer. Nog synes det som om en betydande större del av det inom landet odlade vetet borde kunna komma till användning till människoföda och icke som nu sker gå till kreatursfoder. Därigenom skulle betydande nationalutgifter kunna inbesparas samtidigt som ett större utbyte kunde beredas spannmålsodlingen i landet, utan att konsumenterna behövde vidkännas högre pris.

Detta torde emellertid icke kunna ske med mindre importen av spannmål på ett eller annat sätt regleras, genom åtgärder från statsmakternas sida. Under normala förhållanden skulle landets jordbrukare genom egna ekonomiska organisationer kunna bereda sig ett inflytande på prishildningen, som medförde tillräckligt skydd för deras näring. Men dessa organisationer finnas icke ännu, och marknaden är utsatt för alla de fluktuationer, efterverkningarna av kriget medföra, därför synes det mig, att tillfälliga åtgärder i ovan angivet syfte skulle vara väl motiverade. Jag skall icke tillåta mig att på något sätt angiva, om denna importreglering bör ske genom importmonopol i statens eller enskild hand eller på annat sätt, men frågan är onekligen tillräckligt viktig för att komma under en allsidig utredning.

På grund av vad jag sålunda anfört tillåter jag mig föreslå,

att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om skyndsam utredning och förslag i syfte att genom lämpliga åtgärder reglera importen av brödspannmål och mjöl.

Stockholm den 31 januari 1922.

Per Henning Sjöblom.

